

नव जन्मचेतना

NAWA JANACHETANA NATIONAL DAILY राष्ट्रिय दैनिक

गत चैतमा अभिलेखा सागर लन्साल (बले) गाथि धुइटा गजलीर आरोप लाग्यो । अमेरिका बस्ने एक युवतिले उनीमाथि बलात्कारको आरोप लगाइएको थियो । त्यसलगत्तै उनलाई छायांकन गर्दै गरेको फिल्म "पौव पाण्डव"बाट निकालिएको थियो । उनलाई हटाएर निर्माताले फिल्म निकालेको असन्तुष्ट रहेका सागर अब "पौव पाण्डव"सँग बक्स अफिसमा छिड्ने गरेका छन् ।

आजको विचार...

जलवा...
(दुई पेजमा)

अभिलेखा सागर लन्साल (बले) गाथि धुइटा गजलीर आरोप लाग्यो । अमेरिका बस्ने एक युवतिले उनीमाथि बलात्कारको आरोप लगाइएको थियो । त्यसलगत्तै उनलाई छायांकन गर्दै गरेको फिल्म "पौव पाण्डव"बाट निकालिएको थियो । उनलाई हटाएर निर्माताले फिल्म निकालेको असन्तुष्ट रहेका सागर अब "पौव पाण्डव"सँग बक्स अफिसमा छिड्ने गरेका छन् ।

□ वर्ष ३२ □ अंक ७२ □ २०८३ असोज ११ गते आइतबार 27 September 2026, Sunday □ पृष्ठ संख्या ८ मूल्य रु ५/-

सक्षिप्त समाचार

पहिरोमा बेपत्ता

महिलाको शव फेला

पल्लु, असोज १० / पहिरोमा परी बेपत्ता भएकी एक महिलाको शव फेला परेको छ । जिल्लाको रिबडीकोट गाउँपालिका-६, खुस्तुङमा शुक्रबार पहिरोमा परी बेपत्ता भएकी ५९ वर्षीया कुष्माकुमारी साको शव भेटिएको जिल्ला प्रहरी कार्यालयका सूचना अधिकारी प्रहरी नायब उपरीक्षक श्रीमान महाराजले बताए । शुक्रबार खुस्तुङमा पहिरो जाँदा केही घरमा क्षति पुगेको थियो । सोही क्रममा घरमा आएको पहिरोमा परी साह बेपत्ता हुनुभएको थियो । बेपत्ता साको छोरी तथा उदारका लागि जिल्ला प्रहरी कार्यालय पाल्पाबाट प्रहरी अधिकृतसहितको संयुक्त सुरक्षा तथा उद्धार टोली घटनास्थलमा परिचालन गरिएको थियो । खोजतलास गर्ने क्रममा सास्लाई सोही स्थानमा भूत अवस्थामा फेला पारिएको प्रहरीले जनाएको छ । शवलाई पोस्टमार्टमका लागि जिल्ला अस्पताल पाल्पामा राखिएको छ । अखिर बर्षासँगै आएको पहिरोले खुस्तुङस्थित गोलाफातका दुई वटा घर पूर्णरूपमा क्षति पुऱ्याएको छ । निरन्तर वर्षाका कारण घरभन्दा माथि निर्माण गरिएको नयाँ मोटरबाटोबाट लेदोसहित दुइ-माटो बगेर आउँदा स्थानीय केशुराम साह मगर र रामबहादुर उर्चौका कच्ची घर पहिरोले ढलाएको प्रनाउ भइरहेको बताए । उनका अनुसार पहिरोका कारण रामबहादुरको चार जनाको परिवार सकल रहेको छ भने केशुरामको चार जनाको परिवारमध्ये उनकी श्रीमती कुष्माकुमारी ज्यान गएको हो । परिवारका अन्य सदस्य भने सकल रहेका छन् ।

२५ वर्षको यात्रामा मणिमुकुन्द सहकारी : बचतदेखि सामाजिक सुरक्षासम्म

राजपत्र रायवाणी/कुष्मा गोबरेल

पल्लु, असोज १० / कुनै सहकारीको सफलताको कथा केवल त्यसले कति रूपैयाँ बचत गर्‍यो वा कति ऋण लगानी गर्‍यो भन्ने अंकमा मात्र सीमित हुँदैन । त्यससँग जोडिएका सदस्यका आवश्यकता, संकटका बेला पाएको साथ, सानो बचतबाट बनेका ठूला सपना र संस्थाप्रतिको विश्वासले पनि सहकारीको यात्रा मापन गर्छ । यही यात्राको २५ वर्ष पूरा गरेको छ तानसेनमा रहेको मणिमुकुन्द बचत तथा ऋण सहकारी संस्था लिमिटेडले ।

संस्थाले आफ्नो २५ औं वार्षिक साधारणसभा सम्पन्न गर्दै विगतका उपलब्धि, वित्तीय अवस्था, सदस्यलाई प्रदान गर्दै आएका सेवा तथा आगामी योजनाबारे समीक्षा गरेको छ । साधारणसभामा सहभागी वक्ताहरूले संस्थाले तानसेनको सहकारी क्षेत्रमा पुऱ्याएको योगदानको चर्चा गरे भने सहकारी क्षेत्रका

चुनौतीबारे पनि धारणा राखे । साधारणसभामा सहभागी वक्ताहरूले संस्थाले लामो समयदेखि सहकारी क्षेत्रमा पुऱ्याउँदै आएको योगदान, सदस्यकेन्द्रित सेवा तथा आर्थिक गतिविधिको चर्चा गरे । कार्यक्रमका प्रमुख अतिथि तानसेन नगरपालिकाका नगर प्रमुख सन्तोषलाल श्रेष्ठले तानसेन नगरभित्रका सहकारी संस्थाको अवस्थाबारे धारणा राख्दै बचतकर्ताको रकम जोडिनुमा पर्ने वा सहकारी भागेर जाने अवस्था

नरहेको बताए । उनले तानसेनका सहकारी संस्थाका बचतकर्ताले आफूलाई आवश्यक परेको समयमा बचत रकम फिर्ता गर्न नसकेको उल्लेख गरे । सहकारीमा देखिएको दोहोरो सदस्यताको समस्या हटाउनुपर्नेमा जोड दिँदै श्रेष्ठले मणिमुकुन्द सहकारीलाई तानसेन नगरपालिकाभित्रको उत्कृष्ट सहकारी संस्थाका रूपमा चर्चा गरे । जिल्ला सहकारी संस्थाका अध्यक्ष भूपती पाण्डेले सहकारीमा रहेको दोहोरो

सदस्यताका कारण ऋण असुनीमा समस्या सिर्जना भएको बताए । उनका अनुसार एउटै व्यक्ति विभिन्न सहकारीमा सदस्य भएर ऋण लिने अवस्थाले सहकारीको ऋण व्यवस्थापनमा कठिनाई हुने गरेको छ । ठूला तथा प्रभावशाली व्यक्तिले समेत समयमा सहकारीको ऋण नतिर्ने रहेको साधारणसभामा जानकारी दिइए । (राजीव बल्लभ पेजमा...)

अनुगमन प्रभावकारी बनाउन र दोहोरो सदस्यता हटाउन कडाइ गर्न आग्रह गरे । साधारणसभामा संस्थाका सल्लाहकार तथा संस्थापक अध्यक्ष हेमन्तराज शाक्य, पाल्पा उद्योग वाणिज्य संघका अध्यक्ष समिरमान सिंह, नेपाल पत्रकार महासंघ पाल्पाका सचिव रामचन्द्र रायमाझी तथा आनन्द बचत तथा ऋण सहकारी संस्थाका अध्यक्ष सरोजलाल शाक्यलगायतले संस्थाले गरेका कामको चर्चा गरे ।

साधारणसभामा संस्थाका अध्यक्ष मधुदयाल सैजुले तीन वर्षको वार्षिक प्रतिवेदन प्रस्तुत गरे । अध्यक्ष सैजुले आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ मा शोहर पुँजी ३ करोड ९ लाख ४३ हजार ४ सय, आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ मा ३ करोड १३ लाख ६३ हजार २ सय, आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ मा ३ करोड १३ लाख ७० हजार ८ सय रूपैयाँ, संस्थाको बचततर्फ आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ मा, ३६ करोड ५७ लाख ७४ हजार ७ सय २ रूपैयाँ, आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ मा ३९ करोड ३ लाख ५९ हजार ३ सय ६५ रूपैयाँ, आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ मा ४२ करोड ९२ लाख १६ हजार ४ सय ३३ रूपैयाँ रहेको साधारणसभामा जानकारी दिइए । (राजीव बल्लभ पेजमा...)

तानसेन सम्पदा संरक्षण समाजको अध्यक्षमा न्यौपाने

पल्लु, असोज १०/ तानसेन सम्पदा संरक्षण समाजको अध्यक्षमा पदमराज न्यौपाने सर्वसम्मत चयन भएका छन् । तानसेनको ऐतिहासिक, सांस्कृतिक तथा पुरातात्विक सम्पदाको संरक्षण गर्ने उद्देश्यले स्थापना भएको समाजको प्रथम अधिवेशनले न्यौपानेको अध्यक्षतामा नयाँ कार्यसमिति चयन गरेको हो । जसको निवर्तमान अध्यक्ष मनमोहन श्रेष्ठ, उपाध्यक्षमा सौन्दर्य शाक्य, सचिवमा प्रकाशनाथ गोडगल, सहसचिवमा नवराज बस्न्याल र कोषाध्यक्षमा भिषुना गोडगल श्रेष्ठ चयन भएका छन् । त्यस्तै सदस्यहरूमा शकुन्तला बज्राचार्य, शान्ति फेदी थापा, स्वस्तिका श्रेष्ठ र सुनिता श्रेष्ठ रहेका समाजले जनाएको छ । अधिवेशनले नयाँ सदस्यता स्वीकृत गर्नुका साथै काठमाडौं संयोजकको जिम्मेवारी नवीन

गोविन्द श्रेष्ठलाई दिने निर्णयसमेत अनुमोदन गरेको छ । अध्यक्षमा चयन भएसँगै न्यौपानेले शितलपाटीसँगको कुराकानीमा तानसेनको इतिहास, मौलिकता, सांस्कृतिक तथा पुराना सम्पदाको संरक्षण गर्दै तिनलाई भावी पुस्तासम्म हस्तान्तरण गर्ने बताए । उनले तानसेनका ऐतिहासिक तथा सांस्कृतिक सम्पदाको खोज, संरक्षण, अभिलेखीकरण तथा प्रवर्द्धनका लागि आवश्यक पदल गर्ने समेत प्रतिवद्धता जनाए । उनी शितलपाटी डटकम र नवजनचेतना राष्ट्रिय दैनिक पत्रिकाका नियमित स्तम्भकार समेत हुन् । मनमोहन श्रेष्ठको अध्यक्षतामा भएको अधिवेशनले समाजको सांगठनिक तथा आर्थिक (लेखापरीक्षा) प्रतिवेदनसमेत पारित गरेको छ ।

आजदेखि सोह्रश्राद्ध सुरु

पल्लु, असोज १०/ हिन्दू धर्मावलम्बीको महत्त्वपूर्ण पितृकार्यअन्तर्गत पर्ने सोह्रश्राद्ध आजदेखि सुरु भएको छ । आश्विन कृष्ण प्रतिपदादेखि औंसीसम्म मनाइने सोह्रश्राद्धका क्रममा दिवंगत पितृहरूको सम्झनामा श्राद्ध, तर्पण तथा पिण्डदान गर्ने परम्परा रहेको छ ।

सोह्रश्राद्धमा दिवंगत पितृका नाममा तर्पण, सिदादान र पिण्डदान गरिन्छ । आश्विन कृष्ण प्रतिपदादेखि आश्विन शुक्ल प्रतिपदासम्मका सोह्रवटा तिथिमा दिवंगत पितृलाई सम्मानका साथ तर्पण, सिदादान र पिण्डदान गरिने भएकाले यो पञ्चलाई पितृपञ्च एवं सोह्रश्राद्धसमेत भन्ने गरिएको हो । चाडपर्व यज्ञयज्ञादि तथा ठूला कार्य गर्नुअघि पितृलाई श्रद्धाभक्तिका साथ सम्झिने वैदिक सनातन हिन्दू शास्त्रीय परम्पराअनुसार सोह्रश्राद्ध गर्ने गरिएको हो । यस समयमा पितृले आस गरी बसेका हुन्छन् भन्ने शास्त्रीय मान्यता

छ । पितृपञ्चका बेला पितृलोकबाट दिवंगत पितृहरू पिण्ड, पानीको आसले मर्त्यलोकमा फर्कनु भनी धर्मशास्त्रका हे म ाडि. क. बोरि म त्रि द य, निर्णयसिन्धुलगायत ग्रन्थमा उल्लेख गरिएको छ । हाम्रो समाज पितृप्रधान

रहेकाले मूल पुरुषको तिथीमा अन्य पुर्खालाई स्मरण गरी श्राद्ध गरिने परम्परा रहेको छ । एकैतिर, पार्वनी, महालयलगायत श्राद्ध प्रचलनमा छ । सोह्रश्राद्धलाई महालय पनि भनिन्छ । श्राद्ध भनेको दिवंगत आत्मालाई श्रद्धाप्रण

गर्ने काम हो । सोह्रश्राद्धको वैदिक संस्कृतिमा विशेष महत्त्व छ । यस अवसरमा शास्त्रीय रूपमा दिइएका विकल्प अनुसारका कर्म नगरे पितृ सुखेरा निकानी सन्तानलाई थप दिई फर्कन्छन् भन्ने बाक्ता ती ग्रन्थमा उल्लेख छ । (राजीव बल्लभ पेजमा...)

पा.वि.ह.सं. ०५१/०५२

पा.वि.प्र.का.सं. ११/०५१/०५२

जनचेतना

सम्पादकीय

पर्यटनको विकासका लागि ठोस पहल आवश्यक

हरेक वर्ष सेप्टेम्बर २७ मा विश्व पर्यटन दिवस मनाइन्छ । आज पनि नेपालसहित विश्वभर यो दिवस मनाइँदै छ । सन् १९६५ को संयुक्त राष्ट्रसंघीय अवधारणा बनेपछि सन् १९८० देखि सेप्टेम्बर २७ का दिन विश्वभर विविध कार्यक्रम गरी यो दिवस मनाउन थालिएको हो । पर्यटन केवल घुमफिर र मनोरञ्जनको माध्यम मात्र होइन, यो रोजगारी सिर्जना, स्थानीय उत्पादनको प्रवर्द्धन, सांस्कृतिक आदान-प्रदान र आर्थिक विकासको महत्त्वपूर्ण आधार हो । प्राकृतिक तथा सांस्कृतिक सम्पदाले सम्पन्न नेपालका लागि पर्यटन अर्भक विशेष महत्त्वको क्षेत्र हो ।

नेपाल एउटा पर्यटकीय गन्तव्य हो, हिमश्रृंखलाहरू, मनोरम हरियाली, जैविक अनि सांस्कृतिक विविधतालगायत शान्तिपिथ बुद्धभूमिका शालीन हामी नेपालीहरू नै नेपालको गहना हो । तर गहनाहरूको उचित संरक्षण र प्रचार प्रसार हुन सकेको छैन । नेपाल हिमाल, पहाड र तराईको विविध भूगोलसँगै अनेकौं जातजाति, भाषा, संस्कृति, कला, परम्परा र ऐतिहासिक सम्पदाले समृद्ध छ । सगरमाथादेखि लुम्बिनी, पोखरादेखि चितवन र जमकपुरदेखि मुस्ताङसम्मका गन्तव्यले नेपाललाई विश्व पर्यटनको नक्सामा स्थापित गरेका छन् । तर यति ठूलो सम्भावना हुँदाहुँदै पनि पर्यटन क्षेत्रले अपेक्षित गति लिन नसक्नु चुनौतीको विषय हो । पर्यटन प्रवर्द्धनका लागि केवल आकर्षक गन्तव्य हुनु पर्याप्त हुँदैन । गुणस्तरीय सडक तथा हवाई पूर्वाधार, सुरक्षित र भरपूर यातायात, स्वच्छ वातावरण, पर्यटकमैत्री सेवा, दक्ष जनशक्ति र प्रभावकारी प्रचार-प्रसार आवश्यक हुन्छ । त्यसैगरी पर्यटकीय क्षेत्रमा फोहोर व्यवस्थापन, प्राकृतिक सम्पदाको संरक्षण र स्थानीय संस्कृतिको सम्मानलाई पनि प्राथमिकतामा राख्नुपर्छ । नेपालको पर्यटन विकासमा स्थानीय समुदायको सहभागिता भन्ने महत्त्वपूर्ण छ । पर्यटनबाट हुने आम्दानीको लाभ स्थानीय बासिन्दासम्म पुग्न सकेमा यसले रोजगारी र उद्यमशीलता बढाउनुका साथै गाउँ-गाउँको आर्थिक गतिविधिलाई चलायमान बनाउन सक्छ । कृषि, हस्तकला, घरेलु उत्पादन, मौलिक परिकार र स्थानीय संस्कृतिलाई पर्यटनसँग जोड्न सके पर्यटनको लाभ अर्भक व्यापक बनाउन सकिन्छ । त्यसैगरी अबको पर्यटन विकास वातावरणमैत्री र दिगो हुन आवश्यक छ । नेपालको प्राकृतिक सौन्दर्य, सांस्कृतिक विविधता र मौलिक पहिचानलाई जोडाउँदै विश्वभरका पर्यटकका लागि सुरक्षित, आकर्षक र जिम्मेवार गन्तव्यका रूपमा नेपाललाई स्थापित गर्न सरकार र सम्बन्धित निकायबाट अब ठोस कदम चाल्न जरुरी छ ।

Opinion @ Social Network

कसैको सफलता चाँडो भयो भन्दा तिप्पो क्षमता कम हुँदैन, छिटो फुल्ने फुलहरू प्राय सबैभन्दा सुन्दर हुन्छन्।
(तुर् अर्गानिको फेसबुक स्टलसबाट www.facebook.com/Nur.Argali)
यो सारभामा सामाजिक संजालमा पोस्ट गरिएका धारणाहरू रहेका छन्। यसका लागि हाम्रो फेसबुक पेज www.facebook.com/shitalapati मा लगन गर्न सक्नुहुनेछ ।

नवजनचेतना वैजिकको उपजला तपाईंलाई आर्इरेको छ । जो पत्रिका अग्लै स्तरीय अनि पठनीय बनाउनेका लागि तपाईंहरूको अनुभव सुन्नुहनेछ। हामीलाई अर्चवनी जस्तो छ । पाठकपत्र तपाईंका सुझावहरू दिई हामीलाई सहयोग गर्नुहुन हामी अनुरोध गर्दछौं ।

नवजनचेतना वैजिक
भगवतीदेवी तामनेर, पाल्पा

प्रदुरी कार्यलय	२४००९
बुटवल ०३१-४६०२२	सिमानासाल भैरवा ०३१-४२०१९३
स.प्र.समाज बुटवल ०३१-४६०२३६९	मोदीक अस्पताल ०३१-४२०१११, ४२०१९९
बुटवल रामेछाप ०३१-४६०२३३	परिवार नियोजन सेवा ०३१-४२०३३३
भैरवा ०३१-४२०१९९	पाल्पा जिला अस्पताल ०३१-४२०१५४
आर्गानिको ०३१-४२०१९९	लुम्बिनी मेडिकल कलेज प्रभास ०३१-४२०१९९
गुमी ०३१-४२०१९९	पिम्बन्ध पराली ०३१-४२०१९९
पारसी ०३१-४२०१९९	भैरवा आर्गानिको अस्पताल ०३१-४२०१५४
तीर्थहवा ०३१-४२०१९९	आर्गानिको अस्पताल ०३१-४२०१५४
पाल्पा ०३१-४२०१५४, ४२०१९९	तम्घास जिला अस्पताल ०३१-४२०१५४
इलाम रामेछाप ०३१-४२०१५४	तीर्थहवा जिला अस्पताल ०३१-४२०१५४
अरुणचल कार्यलय	सिमानासाल भैरवा ०३१-४२०१५४
लुम्बिनीको अस्पताल ०३१-४२०१५४, ४२०१९९	इलाम जिला अस्पताल ०३१-४२०१५४
लुम्बिनी अस्पताल अस्पताल ०३१-४२०१५४, ४२०१९९	लुम्बिनी मेडिकल कलेज ०३१-४२०१५४

'ग्रे लिस्ट'बाट निस्कन नेपालले कसको सहयोग लिने ?

केही दिनअघि केन्या भ्रमणका क्रममा त्यहाँको वैकिङ क्षेत्रमा काम गर्ने साथीसँग कुराकानी भयो। केन्या पनि फाइनान्सियल एक्सन टास्क फोर्स (एफएटीएफ) को ग्रे लिस्टमा छ। उनले अन्तर्राष्ट्रिय कारोबारमा बढेका प्रश्न, कागजात जाँच र लगानीकर्ताको सतर्कताबारे सुनाए। नेपाली पासपोर्ट बोकेर विदेशमा काम गर्दा मैले पनि यस्तै असहजता महसुस गरेको छु। फिनटेक क्षेत्रमा काम गर्ने भएकाले ग्राहक पहिचान, रकमको स्रोत र कारोबारको बाटोबारे थप विवरण माग्नु लाभाधिक लाग्छ। तर देशको वित्तीय प्रणालीमाथि प्रश्न उठ्दा वैध कारोबार गर्ने व्यक्तिले समेत आफ्नो विश्वासयोग्यता पटकपटक प्रमाणित गर्नुपर्ने अवस्था पीडादायी हुन्छ। नेपालमा लगानी गर्न इच्छुक विदेशी पसँगै छलफल गर्दा रकम कसरी भित्र्याउने र बैकबाट कस्ता प्रश्न आउलान् ? भन्ने चिन्ता पनि सुनेको छु। प्रत्येक रोकबाट ग्रे लिस्ट कै कारण आएको हो भन्न मिल्दैन। एफएटीएफले ग्रे लिस्टमा राहेका देशका सबै नागरिकमाथि अनिवार्य रूपमा कडा जाँच गर्न वा कारोबार बन्द गर्न भनेको पनि छैन। उसले जोखिमअनुसार जाँच गर्न भनेको छ। तैपनि अन्तर्राष्ट्रिय छवि बिर्था ट्यस्कको व्यावहारिक बोध नागरिक, उद्यमी र सम्भावित लगानीकर्तासम्म पुग्छ। नेपाल यसअघि पनि एफएटीएफको निगरानी प्रक्रियामा थियो र सन् २०१४ मा त्यसबाट बाहिरिएको थियो। फेब्रुवारी २०२५ मा पुनः ग्रे लिस्टमा पर्यो। जुन २०२६ मा प्रकाशित सूचीमा नेपाल र केन्यासहित २२ क्षेत्र ग्रे लिस्ट मा छन्।

उत्तरकोरिया, इरान र म्यानमार गरी तीन क्षेत्र उच्च जोखिमको सूचीमा छन् जसलाई प्रायः क्ल्याक लिस्ट भनिन्छ। यी फरक प्रकृतिमा सूची हुन्। नेपाल फेरि ग्रे लिस्ट बाट निस्कन सक्छ प्रश्न त्यसका लागि चाहिने काम कति छिटो र कति विश्ववर्गीय रूपमा गर्छ ? भन्ने हो।

युएफिए करिब दुई वर्षमा कसरी गयो ?

संयुक्त अरब इमिरेट्स सन् २०२२ मा ग्रे लिस्ट मा पर्यो र फेब्रुवारी २०२४ मा बाहिरियो। एफएटीएफका अनुसार उसले शकस्य कारोबारको जानकारी, वित्तीय सूचनाको प्रयोग, अन्तर्राष्ट्रिय अनुसन्धान सहयोग, नियामकीय कारबाही र सम्पत्ति शुद्धीकरणका मुद्दामा प्रगति देखायो। सरकारी नेतृत्वले विभिन्न निकायको कामलाई एउटै लक्ष्यसँग जोडि बढायो। यसबाट दुई वर्षभित्र नतिजा आउन सम्भव छ भन्ने देखिन्छ। तर नेपालले त्यही समयसीमा स्वतः पाउँछ भन्ने अर्थ लाईनेहनु सुधारको परिणाम देखाउनुपर्छ। बाह्य सहयोगको समष्ट उदाहरण मरिसस हो। सन् २०२० मा त्यहाँको सरकारले संसद्मा दिएको जानकारीअनुसार एफएटीएफ कार्ययोजनामा सघाउन प्राविधिक सहयोग कार्यक्रमअन्तर्गत १० परामर्शदाता संलग्न थिए। उनीहरूले कुन संस्थाले के काम गर्ने भन्ने योजना, कानुनी सुधारसम्बन्धी सुझाव र तालिम सामग्री बनाउन सहयोग गरे। मरिसस अक्टोबर २०२१ ग्रे लिस्ट बाट बाहिरियो। दक्षिण अफ्रिकाले जोखिम मूल्याङ्कनका

भीमकान्त भण्डारी

नेपालमा यस क्षेत्रमा काम गरेका सक्षम सरकारी कर्मचारी, बैकिङ विज्ञ, अनुसन्धानकर्ता र कानुन व्यवसायी छन्। तर ग्रे लिस्ट को कार्ययोजना पूरा गर्न विभिन्न निकायको कामलाई एउटै प्रमाणमा जोड्नुपर्छ। बैकले जोखिमअनुसार निगरानी गरेको विवरण, वित्तीय सूचना इकाइले दिएको जानकारी, अनुसन्धानकर्ताले त्यसलाई कसरी प्रयोग गरे भन्ने अभिलेख, चलाइएका मुद्दा र अपराधबाट आएको सम्पत्तिमा गरिएको कारबाही आपसमा मिल्नुपर्छ। एउटा निकायले राम्रो काम गरेर पनि त्यसको परिणाम अर्को निकायसम्म नपुगे सुधार देखाउन कठिन हुन्छ। मेरो विचारमा अनुभवी तेस्रो पक्षको सहयोग यही ठाउँमा उपयोगी हुन सक्छ। नेपालले पहिले ग्रे लिस्टबाट निस्कने देशमा काम गरिसकेका विज्ञ, आवश्यक विशेषज्ञता भएका स्वदेशी पसेसेवर र विदेशमा रहेका नेपालीलाई समेटेर निश्चित अवधिमा टोली बनाउन सक्छ।

लागि युरोपेली सैको प्राविधिक सहयोग लिएको थियो। नाइजेरियाको सुधार प्रयासमा अन्तर्राष्ट्रिय मुद्रा कोषले सहयोग गरेको विवरण पनि सार्वजनिक छ। यी अनुभवबाट नेपालले अनुभवी विज्ञको सहयोग कसरी उपयोग गर्ने ? भन्ने सिकन सक्छ।

नेपालमा तेस्रो पक्षको सहयोग किन आवश्यक छ ?

नेपालमा यस क्षेत्रमा काम गरेका सक्षम सरकारी कर्मचारी, बैकिङ विज्ञ, अनुसन्धानकर्ता र कानुन व्यवसायी छन्। तर ग्रे लिस्ट को कार्ययोजना पूरा गर्न विभिन्न निकायको कामलाई एउटै प्रमाणमा जोड्नुपर्छ। बैकले जोखिमअनुसार निगरानी गरेको विवरण, वित्तीय सूचना इकाइले दिएको जानकारी, अनुसन्धानकर्ताले त्यसलाई कसरी प्रयोग गरे भन्ने अभिलेख, चलाइएका मुद्दा र अपराधबाट आएको सम्पत्तिमा गरिएको कारबाही आपसमा मिल्नुपर्छ। एउटा निकायले राम्रो काम गरेर पनि त्यसको परिणाम अर्को निकायसम्म नपुगे सुधार देखाउन कठिन हुन्छ। मेरो विचारमा अनुभवी तेस्रो पक्षको सहयोग यही ठाउँमा उपयोगी हुन सक्छ। नेपालले पहिले ग्रे लिस्टबाट निस्कने देशमा काम गरिसकेका विज्ञ, आवश्यक विशेषज्ञता भएका स्वदेशी पसेसेवर र विदेशमा रहेका नेपालीलाई समेटेर निश्चित अवधिमा टोली बनाउन सक्छ। उनीहरूको काम कसरी पहिचान गर्ने, निकायअनुसार

जिम्मेवारी र समयसीमा तोक्न सघाउने, कर्मचारीलाई व्यावहारिक तालिम दिने र प्रगतिको प्रमाण व्यवस्थित गर्न मद्दत गर्ने हुनुपर्छ। यस्तो टोली सरकारी निकायसँग प्रत्यक्ष काम गर्ने र नियमित रूपमा नतिजा बुझाउने गरी परिचालन गर्न सकिन्छ। भाषा र सम्बन्धको कठिनाई पनि सधैं प्राविधिक समस्या मात्रै हुँदैन। अन्तर्राष्ट्रिय निकायको अपेक्षा बढ्ने, नेपालका संस्थाको काम गर्ने तरिका जान्ने र दुवै पक्षसँग विश्वासपूर्वक संवाद गर्न सक्ने व्यक्तिले समन्वय छिटो बनाउन सक्छन्। सरकारसँग अहिले प्रत्यक्ष रूपमा संलग्न नभए पनि यस क्षेत्रमा पहिले काम गरेका योग्य व्यक्तिको अनुभव उपयोगी हुन्छ। तर व्यक्तिगत चिनजान नियुक्तिको एकमात्र आधार बन्नुहुँदैन। विशेषज्ञता, विगतको काम, सम्भावित स्थाय र दिन सक्ने परिणाम हेर्नुपर्छ। परामर्श सहयोगको मूल्य पनि त्यसले छाड्ने क्षमताबाट नाप्नुपर्छ। विज्ञको सम्मोता सजिएपछि समेत, नेपाली निकायले जोखिम मूल्याङ्कन, सूचना आदानप्रदान, अनुसन्धान र प्रतिवेदनको काम आफै निरन्तर गर्न सक्नुपर्छ। सरकारले सही व्यक्तिको सहयोग लिएर आफ्नै संस्थालाई परिणाम दिन सक्षम बनाउनुपर्छ।

मुद्दाको संख्या र न्यायको गुणस्तर
जुन २०२६ को एफएटीएफ कार्ययोजनामा नेपाललाई सम्पत्ति

शुद्धीकरणसम्बन्धी अनुसन्धान र अभियोजन बढाउन, महत्त्वपूर्ण अवैध हुन्दी सञ्चालक पहिचान गरी कारबाही गर्न तथा अपराधबाट अर्जित सम्पत्ति पहिचान, रोकका र जफत गर्ने क्षमता देखाउन भनिएको छ। बैकिङ, बढी जोखिम भएका सहकारी, क्यासिनो, बहुमूल्य धातु र पत्थरको कारोबार तथा घरजग्गामा जोखिमअनुसार निगरानी पनि अपेक्षित छ। नेपालले कानुन बनेको मात्र देखाएर पुरैदेह ती कानुन व्यवहारमा कसरी लागू भए ? भन्ने प्रमाण चाहिन्छ। तर मुद्दाको संख्या बढाउने नाममा राज्यले प्रमाणको मापदण्ड घटाउन मिल्दैन। इच्छा लाग्यो भन्दा कसैलाई लक्षित गर्ने, पर्याप्त अनुसन्धान नगरी मुद्दा चलाउने वा अभियोजनलाई बढावा दिनै साधन बनाउने कामले नागरिकको विश्वास तोक्छ। अचलतामा प्रमाण नपुगेर मुद्दा टिक्ने भन्ने अनुसन्धान र अभियोजनमा कहाँ कमी रह्यो ? भनेर समीक्षा गर्नुपर्छ। अचलताबाट सफाई पाएका सबै मुद्दा दुर्भावनापूर्ण थिए भन्ने निष्कर्ष निकाल्न पनि मिल्दैन समीक्षा तथ्यका आधारमा हुनुपर्छ। अर्कोतर्फ, शक्ति र पहुँच भएका व्यक्तिसँग प्रमाण हेर्दाहुँदै मुद्दा नचलाउने वा अन्यायपूर्ण रूपमा निर्णय लिने, कमजोर व्यक्तिलाई मात्र पछ्याउने अभ्यास पनि स्वीकार्य हुँदैन। राज्य नागरिकप्रति जिम्मेवार हुनुपर्छ। आरोप लागेको व्यक्तिको अधिकार, पीडितको न्याय र सार्वजनिक सम्पत्तिको संरक्षणलाई एउटै नियन्त्रण प्रक्रियाले सम्हाल्नुपर्छ। विदेशमा विश्वास जित्ने आधार देशभित्रै प्रमाणका आधारमा समान रूपमा कानुन लागू गर्नु हो। डिजिटल कारोबारमा पनि यही सोच आवश्यक छ। एफएटीएफको टुंगल रहने सम्बन्धित भन्ने अर्थ सम्पत्ति सेवाप्रदायकलाई सम्पत्ति पठाउने र मुद्दा गर्ने भन्ने ग्राहक पहिचान, कारोबारको इतिहास र आवश्यक रूपमा कानुन छुट्टै जान्नुपर्छ। नयाँ विधिमा जोखिम बुझ्ने क्षमता पनि राज्य र वित्तीय क्षेत्रले विकास गर्नुपर्छ।

ग्रे लिस्टबाट निस्कने काम दुई वर्षमा सम्भव हुन सक्छ, तर समय मात्रै बितेर देश सुचीबाट हट्दैन। सरकारले स्पर्धामा योग्यता बनाएर कुन निकायले के गर्ने ? कहाँ बाह्य विशेषज्ञता चाहिने ? र उपलब्धिको प्रमाण कसरी राख्ने ? भन्ने तथ्य गर्नुपर्छ। न्यायपूर्ण अनुसन्धान, पृथक्का आधारमा नबढिने निर्णय र निकायहरूबीच वास्तविक समन्वय त्यसको केन्द्रमा हुनुपर्छ। केन्यामा सुनेको पीडा र नेपाली पासपोर्टसँग जोडिएको मेरो अनुभवलाई सम्मोहन गर्ने बाटो यही हो- आफ्ना नागरिकलाई नियन्त्रण व्यवहार गर्ने र विश्वले भरोसा गर्ने सक्ने काम गरेर देखाउनु।

(बैबक विज्ञ, डिजिटल विज्ञ, विज्ञ प्रविधि तथा हरित ऊर्जा विकास क्षेत्रमा संलग्न छन्।)

नवजनचेतना वैजिक

नवजनचेतना वैजिक

नवजनचेतना वैजिक

कृषि

हनुवागढी गाउँपालिकामा प्रविधिमैत्री तरकारीखेती, टनेल र पोखरी निर्माणमा अनुदान

भोजपुरको दक्षिण क्षेत्रमा अवस्थित हनुवागढी गाउँपालिकाले स्थानीय किसानको आयआर्जन बढाउँदै उनीहरूलाई आर्थिक रूपमा आत्मनिर्भर बनाउने उद्देश्यका साथ प्रविधिमैत्री तरकारीखेतीमा जोड दिएको छ । परम्परागत तथा निर्वाहमुखी खेती प्रणालीलाई विस्थापित गर्दै आधुनिक प्रविधि, नयाँ ज्ञान र व्यावसायिकतापूर्ण किसानलाई आकर्षित गर्न गाउँपालिकाले अनुदान र प्राविधिक सहयोगका कार्यक्रम निरन्तर सञ्चालनमा ल्याएको हो । गाउँपालिकाले कृषि क्षेत्रको चौतर्फी विकास र स्थानीय किसानको जीवनस्तर सुधारका लागि विशेष ध्यान दिँदै अधिल्लो आर्थिक वर्षमा रु पाँच लाख बजेट विनियोजन गरेर ६२ वटा प्लास्टिक टनेल निर्माणमा किसानलाई अनुदान सहयोग उपलब्ध गराएको थियो । मौसमी तथा बेमौसमी तरकारीखेतीका लागि प्लास्टिक टनेल निकै उपयोगी र प्रभावकारी हुने भएकाले किसानकै माग र आवश्यकताका आधारमा सहयोग उपलब्ध गराइएको कृषि विकास शाखा प्रमुख ज्योति देवानले बताए । त्यसैगरी, तरकारीखेतीका लागि सिँचाई सुविधालाई सहज, दिगो र व्यवस्थित बनाउन गाउँपालिकाले अधिल्लो आर्थिक वर्षमा ६ लाख बजेट विनियोजन गरी १७ वटा प्लास्टिक पोखरी निर्माण गरेको शाखा प्रमुख देवानले जानकारी दिए । यो आधुनिक प्रविधिबाट वर्षाको पानी सङ्कलन गरी सुख्खा याममा समेत सहज रूपमा सिँचाई गर्न सकिने भएकोले किसानलाई बाढीसमा तरकारीखेती गर्न राहत मिलेको छ । चालु आवमा पनि गाउँपालिकाले किसानलाई लाभित कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी र व्यापक रूपमा निरन्तरता दिने भएको छ । यस आवमा प्लास्टिक टनेल निर्माणका लागि रु पाँच लाख र प्लास्टिक पोखरी निर्माणका लागि रु पाँच लाख गरी कुल रु १० लाख बजेट विनियोजन गरिएको छ । विनियोजित बजेटमार्फत गाउँपालिकाभित्रका थप किसानलाई

आधुनिक र प्रविधिमैत्री तरकारीखेतीमा जोड्ने कार्यक्रम सञ्चालन हुने कृषि विकास शाखाले जनाएको छ । कृषि क्षेत्रमा विनियोजन गरिएको बजेट वालवित्त तथा मिहिनेत गर्ने किसानसम्म पुर्‍याउन अनुगमन तथा कार्यान्वयनका पाटोमा कडाइ गरिएको गाउँपालिकाले जनाएको छ । किसानको व्यावसायिक योजनाका आधारमा मात्र अनुदान सहयोग वितरण गरिँदै आएको छ । बजेटको दुरुपयोग रोक्नका लागि किसानले प्लास्टिक टनेलका लागि आवश्यक पर्ने बाँसको संरचना वा घर र प्लास्टिक पोखरीका लागि खाल्डो आर्क खनेर तयार गरेपछि मात्र अनुदान उपलब्ध गराउने गरिएको शाखा प्रमुख देवानले बताए । किसान स्वयंको श्रम र लगानी सहभागी भएपछि मात्र अनुदान रकम निकास हुने भएकाले यो कार्यक्रम थप दिगो, प्रभावकारी र फलदायी बन्ने गाउँपालिकाको भनाइ छ । गाउँपालिकाबाट आवश्यक अनुदान, प्राविधिक परामर्श र सिँचाई पूर्वाधार सहयोग प्राप्त भएपछि स्थानीय किसान व्यावसायिक तरकारीखेतीतर्फ उन्मुखित भएका छन् । प्लास्टिक टनेलमा, बेमौसमी तरकारी उत्पादन गरी स्थानीय तथा बाह्य बजारमा विक्रीवितरण गर्न सहज भएको हनुवागढी-६ का स्थानीय किसान जगत राईले बताए । किसानलाई तरकारीखेतीका लागि

गाउँपालिकाले सञ्चालन गरिरहेको काम प्रभावकारी रहेको र यस अभियानले युवालाई वैदेशिक रोजगारीमा जानबाट रोक्दै स्वदेशमै स्वरोजगार बनाउन सहयोग पुर्‍याउने धारणा उनले व्यक्त गरे । स्थानीयस्तरमै रोजगारीका नयाँ अवसर सृजना गर्दै गाउँपालिकालाई तरकारी उत्पादनका क्षेत्रमा पूर्ण रूपमा आत्मनिर्भर बनाउन कृषि क्षेत्रलाई प्राथमिकतामा राखिएको गाउँपालिका अध्यक्ष प्रेमकुमार राईले बताए । प्लास्टिक टनेल र सिँचाई पोखरी बनेपछि किसानले सहज रूपमा तरकारी उत्पादन गर्न सक्ने उल्लेख गर्दै उनले भने, 'गाउँपालिकालाई कृषिमा आत्मनिर्भर बनाउँदै किसानको आर्थिक अवस्था सबल बनाउनु नै हाम्रो मुख्य प्राथमिकता र दायित्व हो ।' पुराना र परम्परागत शैलीबाट खेती गर्दा धेरै श्रम र समय लाग्ने पनि सोचेजस्तो प्रतिफल प्राप्त नहुने भएकाले आधुनिक प्रविधिमा आधारित व्यावसायिक तरकारीखेतीमा विशेष जोड दिइएको अध्यक्ष राईको भनाइ छ । आसामी दिनमा पनि किसानको आवश्यकता र बजारको मागका आधारमा अनुदान, प्राविधिक तालिम, बीउजिवन र आधुनिक औजार हस्तान्तरणका कार्यक्रमलाई अघि सार्न र प्रभावकारी बनाउने लक्ष्य रहेको जानकारी उनले दिए । -रावब

पशुपंक्षीको महामारी नियन्त्रणका लागि नयाँ कानुनी ढाँचा अपरिहार्य

कृषि, वन तथा पर्यावरणमन्त्री गीता चौधरीले पशुपक्षीमा लाग्ने महामारीजन्य रोग नियन्त्रणका लागि नयाँ कानुनी ढाँचा अपरिहार्य रहेको बताएकी छन् । प्रतिनिधि सभाको बुधवारको बैठकमा राष्ट्रिय सभाबाट पारित भई आएको 'सङ्क्रामक पशु रोग (नियन्त्रण) विधेयक, २०८३' माथिको छलफलमा भाग लिँदै उनले देशको पशुपालन व्यवसाय र अन्तर्राष्ट्रिय निर्यातको सुरक्षाका लागि विद्यमान पशु स्वास्थ्य सन्, २०५५ पर्याप्त नभएको स्पष्ट पारिन् । नेपालमा करिब ३४ लाख परिवार पशुपालनमा अग्रित रहेका र उनीहरूले दैनिक ७३ लाख लिटर दूध, १२ लाख ५० हजार केजी मासु तथा ४८ लाख अण्डा उत्पादन गर्दै गाथीमा अर्थतन्त्रलाई चलायमान बनाएको तथ्याङ्क उनले पेश गरिन् । यद्यपि, लम्पी विरुद्ध, अफ्रिकन स्वाइन फिभर र बर्ड लुजस्ता महामारीले बर्षमै ठुलो आर्थिक क्षति पुर्‍याउँदै आएकोले नयाँ कानुन आवश्यक परेको उनको भनाइ छ । मन्त्री चौधरीले

वर्तमान कानुन सैन्य संरचनाअनुकूल नभएकाले तीन तहका सरकारबिच समन्वयको अभावमा रोग नियन्त्रणमा जटिलता देखिएको बताइन् । नयाँ विधेयकले रोगको शीघ्र पहिचान, सूचना सम्प्रेषण, नियन्त्रणका लागि द्रुत प्रत्यक्ष टोली परिचालन र 'एक माथी'को अवधारणा कार्यान्वयन गर्ने लक्ष्य लिएको छ । विधेयकमा रोग नियन्त्रणका लागि प्रदेश र स्थानीय तहको स्पष्ट भूमिका, सैन्य सरकारको नेतृत्वमा चैन अफ कमान्ड, रोग लुकाउने वा ओसारपसार नियन्त्रणको आदेश उल्लेन गर्नेलाई दण्डको व्यवस्था

तथा किसानका लागि राहत र क्षतिपूर्ति कोष समावेश गरिएको छ । मन्त्री चौधरीका अनुसार पशुजन्य उत्पादनको निर्यातलाई प्रवर्द्धन गर्न अन्तर्राष्ट्रिय मापदण्डअनुसार छुर्पी र क्वारेन्टिन प्रमाणपत्रको व्यवस्था पनि विधेयकले सुनिश्चित गर्नेछ । गत वर्ष माथी करिब पाँच अर्ब रुपैयाँ बराबरको छुर्पी ३४ देशमा निर्यात भएको जानकारी दिँदै उनले यो विधेयकले मुलुकको आर्थिक सुदृढीकरणमा थप सहयोग पुर्‍याउने विश्वास व्यक्त गरिन् । -रातोपाटी डटकम

चर्को महँगो खेपेका उपभोक्तालाई केरामा राहत

काठमाडौँका खुद्रा फलफूल पसल अगाडि हिजोआज सेतो बोर्डमा ठूला अक्षरमा लेखिएको देख्न सकिन्छ- 'केरा प्रतिदर्जन १०० ।' केही महिनाअघि यिनै पसलमा एक दर्जन केराको भाउ सोध्दा तर्सिएर हिँड्ने उपभोक्ता अहिले यस्ता बोर्ड देखेर मुसुक हाँदै पसलभित्र छिर्न थालेका छन् । मंगलबार साँझ नयाँ बानेश्वरस्थित एक फलफूल तथा तरकारी पसलमा फोला बोकेर आइपुगिन् गृहिणी अनिता शर्मा । उनले पसल बाहिरको बोर्ड हेरिन्, अनि पहेँलपुर भएर पाकेका केरा नियालिन् । मूल्य पढेर पनि अलि पत्थार नलागे भै उनले पसललाई सोधिन्, 'यो बोर्डमा सय रुपैयाँ लेखिएको छ, पक्का सय रुपैयाँ नै हो ?' पसलले हाँदै जवाफ दिए, 'जुन छान्ने पनि सय रुपैयाँ, त्योभन्दा एक रुपैयाँ बढी पैदा, हुनकले लाग्नु ।' त्यसपछि उनले र दर्जन केरा किनिन् । 'केही महिनाअघि यही केरा दर्जनको ३ सय ५० देखि ४ सय रुपैयाँ तिरियो,' उनले भनिन् । 'सयमै किन्ने बेच्ने दिन पनि आउने रहेछ ।' बजारमा स्वदेशमै उत्पादित केरा एकैचोटि उच्च मागमा भिर्दा यतिबेला व्यापार नै सस्तो बनेको व्यवसायीले बताएका छन् । थोकमा आधुर्ति बढे पनि चाडपर्व सुरु भइसकेकाले खुद्रा बजारमा शाहक चहलपहल कम छ । नयाँ बानेश्वरका खुद्रा फलफूल व्यवसायी शानि साहले अहिले केराको व्यापार सुस्त रहेको बताए । 'थोक बजारमा के छुप्याछुप्याती छ, केरा छिट्टै पाक्ने र बिग्रने फल भएकाले कुहिएर फलपुर्ण डरले हामी सस्तोमै बेचिरहेका छौं,' साहले भने, 'अहिले त मुस्किलले १ सयदेखि १ सय २० रुपैयाँ दर्जनमा बेचिरहेका छौं ।' घटस्थापना लागेपछि व्यापार बढ्ने र थोकमा नै तिर्नुपर्ने हुँदा उपभोक्तालाई पनि अहिलेभन्दा महँगो पर्न जाने उनको भनाइ छ ।

बाधुर्ति उच्च हुँदा व्यापार सुस्त
बजारमा देशका धेरै जिल्लाबाट एकैचोटि ठूलो परिमाणमा केरा भिर्दा यतिबेला केरा व्यापार सुस्त बनेको र खुद्रा व्यापारीले खाँदै किन्न नखोजेको थोक व्यवसायी बताउँछन् । नेपाल फलफूल थोक व्यवसायी संघ अध्यक्ष अमर बालीयुका अनुसार बजारमा केरा आधुर्ति उच्च हुँदा खपत कम छ । केरा फलाफल भएर विक्रन छाडेको उनको भनाइ छ । राधधानीको मुख्य फलफूल बजार कुलेश्वरमा अहिले दैनिक ठूलो परिमाणमा केरा भित्रिहेको छ । 'सबैतिरबाट एकैचोटि केरा भित्रिएको छ, जसले गर्दा बजार केराले भरिभराउ भएको छ,' अध्यक्ष बालीयुले अनलाइनखबरसँग भने, 'अहिले कुलेश्वर बजारमा मात्रै दैनिक ५० देखि सय टनसम्म साता टुक/गाडीमा केरा भित्रिहेको छ ।' उच्च आधुर्तिका कारण अहिले बजारमा केराको मूल्य स्थिर र तुलनात्मक रूपमा सामान्य रहेको उनी बताउँछन् । बालीयुका

अनुसार खुद्रा बजारमा अहिले गुणस्तर हेरेर १ सय ५० रुपैयाँसम्ममा केरा विक्री भइरहेको छ । त्यसैगरी थोक बजारमा पनि गुणस्तरकै आधारमा कार्टुनको ९ सयदेखि १ हजार र सय र केटको ९ सयदेखि १ हजार रुपैयाँसम्म केराको कारोबार भइरहेको उनले जानकारी दिए । तर, आधुर्तिको यो चाप र सुस्त व्यापार धेरै दिन नरहने बालीयुको भनाइ छ । सोड थ्राइ सकिएर दसैँ सुरु हुनेवित्तिकै केराको माग ह्वातै बढ्ने र त्यसपछि मूल्य पनि आकासिने उनले बताए । 'सबैतिरबाट एकैचोटि आएको सोड थ्राइसम्म खाँदै विक्री हुँदैन,' अध्यक्ष बालीयुले भने, 'तर, घटस्थापनादेखि विक्री सुरु हुन्छ र माग बढेपछि फेरि केरा महँगो पर्छ, यो महँगो छुट पर्वसम्मै कायम रहन्छ ।' चाडपर्वमा फलफूलको माग अत्यधिक हुने भएकाले अहिले आधुर्ति उच्च भएर सुस्त रहेको बजार घटस्थापना लगत्तै तातिने व्यवसायीको आकलन छ ।

चाडपर्वमा पनि उपभोक्ताले सस्तोमा केरा पाउँछन् : उत्पादक
नेपाल केरा उत्पादनमा पूर्ण रूपमा आत्मनिर्भर बनेको र स्वदेशमै व्यावसायिक केरा खेतीको व्यापक विस्तार भएसँगै अब भारतबाट केरा आयात गर्नुपर्ने अवस्था अन्त्य भएका कारण उपभोक्ताले अब सस्तो मूल्यमै केरा खान पाउने केरा उत्पादकहरूले दाबी गरेका छन् । केरा उत्पादन बढेसँगै बजारमा केराको मूल्यसमेत सस्तिएको र नजिकिँदै गेका दसैँ, तिहार र छठजस्ता ठूला चाडपर्वमा उपभोक्ताले सस्तो मूल्यमै पर्याप्त केरा पाउने नेपाल केरा उत्पादक महासंघले बताएको छ । महासंघ अध्यक्ष विष्णुहरि पन्तका अनुसार अहिले देशका विभिन्न जिल्लामा केराको उत्पादन उल्लेख्य बढेको छ । 'अब नेपाललाई चाहिने केरा देशमै उत्पादन भइसक्यो, उत्पादन बढेसँगै मूल्य पनि घटेको छ,' अध्यक्ष पन्तले भने, 'कुनै पनि व्यापारीले मलाई केरा चाहियो भन्दा नपाउने अवस्था अब छैन, बाढी महिना पुग्ने केरा नेपालमै उत्पादन भइरहेको छ ।'

मूल्य घटेर ५० देखि ६० रुपैयाँ दर्जन
अध्यक्ष पन्तका अनुसार तीज अघिसम्म बगानबाटै प्रतिदर्जन ८० देखि १ सय रुपैयाँसम्म विक्री भइरहेको केराको मूल्य अहिले भारी मात्रामा घटेको छ । हाल किसानले बगानबाट जी-नाइन र चिनी चम्पा जातका केरा प्रतिदर्जन ५० देखि ६० रुपैयाँको बीचमा विक्री गरिरहेका छन् । 'जी-नाइन र चिनी चम्पा केराको मूल्य लगभग एउटै छ, यो मूल्य किसान र उपभोक्ता दुवैका लागि चित्तबुझ्दो छ,' पन्तले भने । यद्यपि, बजारमा मालमोग केराको उत्पादन भने कम रहेकाले यसको मूल्य बगानमै प्रतिदर्जन ८० देखि १ सय रुपैयाँसम्म रहेको उनले बताए । महासंघका अनुसार सन् १९९० को दशकयता नेपालमा केरा खेतीको क्षेत्रफल र उत्पादनमा ६ देखि ७ गुणाले वृद्धि भएको छ । करिब ५ हजार हेक्टरभन्दा कम क्षेत्रफलबाट सुरु भएको केरा खेती अहिले लगभग १७ हजार हेक्टरमा विस्तार भएको छ ।

सुरु हुने भएकाले मूल्यमा केही वृद्धि हुन सक्ने छ ।

यी हुन् केरा उत्पादनका पकेट क्षेत्र
पछिल्लो समय नेपालका तराई र भित्री मोरेशका जिल्लामा एउटै किसानले ५० देखि १ सय विघासम्म क्षेत्रफलमा व्यावसायिक केरा खेती गरिरहेका छन् । अध्यक्ष पन्तका अनुसार हाल नवलपरासी (पश्चिम सुस्ता), कञ्चनपुर, कैलाली, चितवन, बाँके, बर्दिया, मोरङ, सुनसरी, झापा, बारा, रौतहट र सर्लाहीमा व्यापक रूपमा केरा उत्पादन भइरहेको छ । नेपाल केरामा आत्मनिर्भर हुनुमा सरकारले लिएको कुटीनीतिक र व्यावहारिक नीतिको ठूलो हात रहेको महासंघले जनाएको छ । सरकारले केरा आयातमा लागू गरेको 'बायो सेकुयरीटी' (जैविक सुरक्षा) नीतिका कारण बाहिरबाट आउने केरा रोकिएपछि नेपाली किसानले त्यसलाई ठूलो अवसरका रूपमा लिएका थिए । प्लान्ट क्वारेन्टिन तथा विपारी व्यवस्थापन केन्द्रले पानामा टीआर-४ भाइरसको उच्च जोखिमका कारण गत वर्ष असोजदेखि नै स्वदेशी केरा खेती जोगाउन भन्दा भारतबाट हुने आयातमा कडा मापदण्ड लागू गरेको थियो । त्यसपछि नेपाली बजारमा स्वदेशी केरा नजार्ने अवस्था नै भएकाले उपभोक्ता चर्को मूल्य तिर्न बाध्य भएका थिए । 'सरकारले बायो सेकुयरीटीको हिसाबमा काम गरेपछि केरा आयातमा रोक लाग्यो, किसानले यसलाई अवसरका रूपमा लिएर आफ्नो मिहिनेतले उत्पादन बढाए,' अध्यक्ष पन्तले भने, 'सरकारले सही नीति लिने र किसानले मिहिनेत गर्ने हो भने के गर्न सकिँदैन र ? यो देशकै लागि गौरव गर्न लायक कुरा भएको छ ।'

बर्को बर्षेपछि निर्यात गर्ने शायी
नेपालमा केराको गुणस्तर र परिमाण दुवैमा सुधार आएको महासंघको भनाइ छ । यही गतिमा उत्पादन बढ्दै गए आसामी वर्षदेखि नेपालले केरा निर्यात गर्न सुरु गर्ने अध्यक्ष पन्तले दाबी गरे । 'हामीले अहिले गुणस्तर र परिमाण दुवैमा ध्यान दिएका छौं, यही रूपले जाने हो भने ट्यावाकै एक वर्षपछि यतिबेलाको सित्तमा केराले निर्यात गर्नुपर्ने अवस्था आउँछ,' पन्तले दाबी गरे । चितवनमा सुपरजोन क्षेत्रमा १ हजार ८ सय ५० हेक्टरमा केरा खेती हुँदै आएको महासंघ तथ्यांक छ । नेपालमा मालमोग, जी-नाइन र चिनी चम्पा जातको केरा खेती हुँदै आएको छ । गत वर्ष फागुनमा सरकारले गरेको अध्ययन अनुसार सन् १९९० को दशकयता नेपालमा केरा खेतीको क्षेत्रफल र उत्पादनमा ६ देखि ७ गुणाले वृद्धि भएको छ । करिब ५ हजार हेक्टरभन्दा कम क्षेत्रफलबाट सुरु भएको केरा खेती अहिले लगभग १७ हजार हेक्टरमा विस्तार भएको छ ।

-बनबाइन खबर डटकम

आज विश्व पर्यटन दिवस मनाइँदै

पाल्पा, असोज १०/ विश्वभर आज विश्व पर्यटन दिवस विभिन्न कार्यक्रम आयोजना गरी मनाइँदैछ। पर्यटनको महत्त्व, यसको सामाजिक-आर्थिक योगदान तथा दिगो पर्यटन प्रवर्द्धनबारे जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने उद्देश्यले हरेक वर्ष सेप्टेम्बर २७ मा यो दिवस मनाउने गरिन्छ।

विश्व पर्यटन संगठनको आह्वानमा मनाइने यस दिवसले पर्यटनलाई आर्थिक विकाससँगै सांस्कृतिक आदानप्रदान, रोजगारी सिर्जना र स्थानीय समुदायको समृद्धिसँग जोडेर हेर्ने अवसर प्रदान गर्छ। नेपालमा पनि विश्व पर्यटन दिवसका अवसरमा

पर्यटनसम्बन्धी विभिन्न कार्यक्रम आयोजना गरिँदैछन्। खपर्यटन व्यवसायी, सरकारी तथा गैरसरकारी निकाय र पर्यटन क्षेत्रसँग सम्बन्धित संघसंस्थाले पर्यटकीय गन्तव्यको प्रवर्द्धन, पर्यटन पूर्वाधार विकास तथा पर्यटकलाई गुणास्तरीय सेवा उपलब्ध गराउने विषयमा जोड दिँदै आएका छन्। प्राकृतिक तथा सांस्कृतिक विविधताले सम्पन्न नेपालमा पर्यटन क्षेत्र अर्थतन्त्रको महत्वपूर्ण आधारका रूपमा रहँदै आएको छ। हिमाल, पहाड र तराईका भौगोलिक विविधतासँगै धार्मिक, ऐतिहासिक तथा सांस्कृतिक सम्पदाले नेपाललाई स्वदेशी तथा विदेशी

पर्यटकका लागि आकर्षक गन्तव्य बनाएको छ। विश्व पर्यटन दिवसले पर्यटनबाट प्राप्त हुने लाभ स्थानीय समुदायसम्म पुर्‍याउँदै वातावरण र सम्पदाको संरक्षणसहित दिगो पर्यटन विकास गर्नुपर्ने आवश्यकतालाई समेत उजागर गर्दै आएको छ। नेपालमा गुणास्तरीय पर्यटन प्रवर्द्धनका लागि पर्वतारोहण र पर्वतीय पदयात्रा नै मुख्य हो। यसको थप व्यवस्थापनमा राज्यले समेत जोड दिनु पर्ने पर्यटन व्यवसायीहरू बताउँछन्। नेपाल विशेषगरी साहसिक पर्यटन र धार्मिक पर्यटनका लागि अन्तर्राष्ट्रिय जगतमा प्रख्यात छ। पछिल्लो समयमा पर्यटनमा विविधकरण र ब्राण्डिङमा नयाँ-नयाँ क्षेत्र पहिचान र विकास भएका छन्।

खेलकुद समाचार

नेपाल समूहविजेता बन्दै
क्वाटरफाइनलमा

काठमाडौं, असोज १०/ २०औँ एशियन गेम्सअन्तर्गत पुरुष क्रिकेटमा जापान र नेपालबीचको खेल वर्षाका कारण नतिजाविहीन भएको छ। वर्षाका कारण खेल सुरु हुनै नसकेको भएकाले एक घण्टा खेला सुरु भएको खेल १५ औं भोलि फेरि भएको थियो। टस हारेर पहिले ब्याटिङको निम्तो पाएको नेपालले ४ विकेट गुमाएर १४९ रन बनाएको थियो। जोरा ३२ बलमा ५७ तथा लोकेश २२ बलमा ५२ रनमा अविजित रहे। आसिफ शेखले २१ रन बनाए।

जापानका लागि रियो साकुरागे योमस, इब्राहिम ताकाहाशी, कुसुदा नाराही र डेक्लान जुजुकीले १-१ विकेट लिए। नेपालको इनिङ सकिने क्रममा त्यहाँ फेरि वर्षा सुरु भएको थियो र पिचलाई कभरले ढाकिएको थियो। वर्षाका कारण दोस्रो इनिङ सुरु हुन सकेन। यो नतिजासँगै नेपाल समूह 'ए' मा २ खेलमा ३ अंक जोडेर विजेता बन्दै क्वाटरफाइनलमा प्रवेश गरेको छ। अफगानिस्तान २ खेलमा २ अंकका साथ उपविजेता बन्यो। क्वाटरफाइनलमा नेपालले श्रीलंकासँग खेल्नेछ। अफगानिस्तानले भारतसँग खेल्नेछ।

वर्गिकृत डिस्प्ले

१ X ५ साइजमा मात्र

वर्गिकृत
डिस्प्लेमा
विज्ञापन
दिनुहोस्
व्यवसाय
बढाउनुहोस्।

सम्पर्क: ०७५-५२०६०१

अर्थ/कॉर्पोरेट समाचार

सार्वजनिक ऋण पौने ३० खर्ब

पाल्पा, असोज १०/सरकारको सार्वजनिक ऋण पौने ३० खर्ब रूपैयाँ पुगेको छ। चालु आर्थिक वर्ष २०८३/८४ को पहिलो दुई महिना (साउन/भदौ) सम्ममा सरकारको कुल सार्वजनिक ऋण २९ खर्ब ७३ अर्ब ५ करोड ९२ लाख रूपैयाँ पुगेको हो।

चालु आवको साउन एकसम्म कुल सार्वजनिक ऋण २९ खर्ब ८१ अर्ब ७० करोड २८ लाख थियो। यो दुई महिनामा सरकारले लिएको ऋण भन्दा पुरानो ऋणको बाँँदा भुक्तानी धेरै गरेकाले कुल ऋण सधिले घटेको छ। यस अवधिमा विनिमय दरमा भएको परिवर्तनका कारण भने ४३ करोड ६३ लाख नोक्सानी भएको कार्याल्यले जनाएको छ। अर्थमन्त्री डा. स्वर्णिम वाम्देले व्यापको चालु आर्थिक वर्षको बजेटमा सार्वजनिक ऋण परिचालनको लक्ष्य ६ खर्ब ५८ अर्ब

२८ करोड रूपैयाँ राखेका छन्। यसमध्ये भदौ मसान्तसम्म ६१ अर्ब ५ करोड ऋण प्राप्त भएको छ, जुन कुल लक्ष्यको ९.२८ प्रतिशत हो। सरकारले यस वर्ष आन्तरिक ऋण ४ खर्ब १० करोड परिचालन गर्ने लक्ष्य लिएको छ। यसमा भदौसम्म ५० अर्ब रूपैयाँ ऋण प्राप्त गरेको छ, जुन वार्षिक लक्ष्यको १२.२० प्रतिशत हो। सरकारले साउनमा २० अर्ब र भदौमा ३० अर्ब रूपैयाँ आन्तरिक ऋण प्राप्त गरेको छ। यस्तै, सरकारले बाह्य ऋण २ खर्ब ४८ अर्ब २८ करोड रूपैयाँ परिचालन गर्ने लक्ष्य लिएकोमा भदौसम्म ११ अर्ब ५४ करोड रूपैयाँ ऋण प्राप्त गरेको छ। यो वार्षिक लक्ष्यको ४.४५ प्रतिशत हो। सरकारले साउनमा बाह्य ऋण ३ अर्ब ८४ करोड र भदौमा ७ अर्ब २१ करोड रूपैयाँ लिएको छ।

२५ वर्षको यात्रामा मणिमुकुन्द...

...आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ मा १५ करोड ७४ लाख १६ हजार ५ सय ८७, आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ मा २५ करोड २९ लाख २३ हजार २ सय २५, आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ मा २१ लाख ८३ लाख ४४ हजार ५ सय १७ रूपैयाँ ऋण लगानी गरेको अध्यक्ष सैजुले बताए। यसैगरी गत वर्षको आ.वि.मा ५६ लाख ३९ हजार ३४ रूपैयाँ, आ.व. ८१, ८२ मा २५ लाख ७० हजार ७ सय ३१ रूपैयाँ, र आ.व. ०८०, ८१ मा ४५ लाख ६८ हजार ९ सय ३१ रूपैयाँ खर्च कटाएर नाफा आर्जन गरेको अध्यक्ष सैजुले बताए।

घरैलेलेले दुर्घटना बीमासम्म
मणिमुकुन्दको गतिविधि वितीय कारोबारमा मात्र सीमित छैन। संस्थाले सदस्यको जीवनसँग जोडिएका सामाजिक सुरक्षाका कार्यक्रमलाई समेत निरन्तरता दिँदै आएको जनाएको छ। सचिव संजयराज शास्त्रियले वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्दै संस्थाले वर्षभरि

गरेका गतिविधिबारे जानकारी दिए। उनका अनुसार सदस्यको मृत्यु भएमा क्रियाखर्च, दुर्घटनामा बीमा, उत्कृष्ट बचतकर्ता तथा उत्कृष्ट कर्जा सुव्यवहारीका आधारमा सम्मान र ज्येष्ठ सदस्य सम्मानजस्ता कार्यक्रम सञ्चालन हुँदै आएका छन्। गत वर्ष संस्थाले रजत जयन्तीको अवसरमा विभिन्न कार्यक्रमसमेत आयोजना गरेको सचिव शास्त्रियले बताए। संस्थाले नियमित घरदैलो बचत सेवा, मुहूर्ती निशेष, घर निर्माण ऋण, कृषि ऋण तथा व्यापार ऋणलगायतका सेवा दिँदै आएको व्यवस्थापक लक्ष्मी शास्त्रियले जानकारी दिए। सदस्यका लागि दुर्घटना बीमा, सुत्केरी खर्च तथा क्रियाखर्चको सुविधासमेत उपलब्ध गराउँदै आएको उनले बताइन्। संस्थाका अनुसार शेर सत्य स्वर्गीय देवप्रसाद बज्राचार्य, स्वर्गीय देवेन्द्र लाल शास्त्रिय, स्वर्गीय रुक्मिणी अमात्य र स्वर्गीय हेल्माया बज्राचार्यका परिवारलाई

क्रियाखर्च तथा शेर सत्य प्रभा ठाडा र रसु महर्जनलाई सुत्केरी खर्च प्रदान गरिएको छ। साधारणसभामा कोषाध्यक्ष ज्ञानु काकीले विभिन्न शिर्षक अन्तर्गत रहेर गत वर्षको लक्ष्य, प्रगती, यस वर्षको लक्ष्य जानकारी दिए। उनले गत वर्षको अनुमानित आयदानी, ४ करोड ४० लाख ९६ हजार ५ सय रूपैयाँ, आषाढ मसान्त सम्मको आयदानी २ करोड ९६ लाख ३० हजार २५ रूपैयाँ र आगामी वर्षको आयदानी ३ करोड ११ लाख ५८ हजार बराबरको शिर्षकहरू जानकारी गराएकी थिइन्। संस्थाका अध्यक्ष मधुदयाल सैजुको अध्यक्षता, उपाध्यक्ष शुसिल प्रधानको धन्यवाद ज्ञापन र सचिव संजयराज शास्त्रियको सञ्चालनमा साधारण सभा भएको थियो। साधारणसभामा ७५ बर्ष उमेर माथीका जेष्ठ सदस्यहरूको सम्मान, उत्कृष्ट बचत र ऋणीलाई सम्मान गरिएको थियो।

आजदेखि सोह्रश्राद्ध सुरु...

...यसरी सोह्रश्राद्ध गर्नेले पितृप्रतिको आफ्नो दायित्वबोध पूरा हुनुका साथै पितृऋणबाट पनि मुक्त भइन्छ भन्ने धार्मिक विश्वास छ। वैदिक सनातन हिन्दू धर्मावलम्बीले ठूला मांगलिक कार्य गर्नु अगाडि नान्दीमुखी श्राद्ध, पितृको मृत तिथिमा गर्ने एकोद्विष्ट श्राद्ध,

सोह्रश्राद्धमा गर्ने पार्वण श्राद्ध, सोह्रश्राद्धमा मृत्यु भएकाको सम्फनामा गरिने एक पार्वण श्राद्ध, तीर्थमा गरिने तीर्थ श्राद्ध र बखीको ब्रह्मकपाल तीर्थमा गरिने ब्रह्म कपाली जस्ता श्राद्धहरू प्रचलित रहेका छन्। पितृपक्षको पहिलो दिन आज प्रतिपदा तिथि श्राद्ध गरिन्छ। वैदिक सनातन हिन्दू धर्मावलम्बीले ठूला

मांगलिक कार्य गर्नु अगाडि नान्दीमुखी श्राद्ध, पितृको मृत तिथिमा गर्ने एकोद्विष्ट श्राद्ध, सोह्रश्राद्धमा गर्ने पार्वण श्राद्ध, सोह्रश्राद्धमा मृत्यु भएकाको सम्फनामा गरिने एक पार्वण श्राद्ध, तीर्थमा गरिने तीर्थ श्राद्ध र बखीको ब्रह्मकपाल तीर्थमा गरिने ब्रह्म कपाली जस्ता श्राद्धहरू प्रचलित रहेका छन्।

हरेक प्रहरका ताजा समाचारका लागि www.shitalpati.com क्लिक गर्नुहोस्।

नेपाल सरकार
विज्ञापन बोर्ड

जैनचेतना दैनिकको आधिकारीक वेबसाइट

शितलपाटी

कम

www.shitalpati.com

डिजिटल पत्रिका

